Ak?ll? Telefon Uygulamas?na Dayal? Ba??ml?l?k O?lc?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ak?ll? Telefon Uygulamas?na Dayal? Ba??ml?l?k O?lc?e?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16656

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ak?ll? Telefon Uygulamas?na Dayal? Ba??ml?l?k Ölçe?i (ATUDBÖ), ak?ll? telefon uygulamalar?na yönelik kullan?c?lar?n geli?tirdi?i ba??ml?l?k düzeylerini ölçmek amac?yla Türkçeye uyarlanm?? k?sa bir psikometrik araçt?r. Gökler ve Bulut (2019) taraf?ndan Türk popülasyonu üzerinde geçerlilik ve güvenilirli?i de?erlendirilen bu ölçek, tek boyutlu bir yap?ya sahiptir ve toplam 6 maddeden olu?maktad?r. Ölçek, özellikle bireylerin ak?ll? telefonlar?n? kullan?rken ya?ad?klar? zaman kayb?, hayatlar?ndaki önem düzeyi ve kontrol kayb? gibi ba??ml?l?k belirtilerini saptamay? hedeflemektedir.

Yap?lan analizler sonucunda ölçe?in hem iç tutarl?l?k hem de yap?sal geçerlilik aç?s?ndan yüksek standartlar? kar??lad??? belirlenmi?tir. Bu uyarlama çal??mas?, **ak?ll? telefon ba??ml?l???** alan?ndaki ara?t?rmac?lar için güvenilir bir ölçüm arac? sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Ak?ll? Telefon Ba??ml?l???, ATUDBÖ, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, **Geçerlilik**, **Güvenirlik**, Faktör Analizi, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Mehmet Enes GÖKLER, Yunus Emre BULUT

Amaç

Bu ölçe?in birincil amac?, ak?ll? telefon uygulamalar? kullan?m?n?n bireylerde olu?turdu?u ba??ml?l?k düzeyini bilimsel olarak ölçmektir. Ölçek, orijinal yap?s?n?n psikometrik özelliklerini koruyarak, Türk kültürüne ve diline uygun bir ?ekilde ba??ml?l?k davran??lar?n? de?erlendirmeyi amaçlam??t?r.

Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkçe sürümünün geçerlilik ve güvenilirli?ini, istatistiksel yöntemlerle detayl? bir ?ekilde de?erlendirerek, psikoloji ve halk sa?l??? alan?ndaki ara?t?rmalara sa?lam bir veri toplama arac? sunmay? hedeflemi?tir.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Kavram)

ATUDBÖ, genel olarak teknoloji ba??ml?l??? ve özelde **ak?ll? telefon ba??ml?l???** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bireyin ak?ll? telefonu hayat?n?n merkezi haline getirmesi (önem/salience), kullan?m süresi üzerinde kontrol kayb? ya?amas? ve telefonla geçirilen zaman?n artmas? gibi temel ba??ml?l?k bile?enlerini kapsamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek, tek boyutlu bir yap?ya odaklanarak, ak?ll? telefon uygulamalar?na yönelik a??r? ve kompulsif kullan?m e?ilimini, yani bireyin günlük i?levselli?ini olumsuz etkileyecek derecede olu?an psikolojik ve davran??sal ba??ml?l??? tespit etmeye çal???r.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerlili?ini de?erlendirmek amac?yla Temel Bile?enler Analizi (Principal Component Analysis) uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in 6 maddeden olu?an tek boyutlu yap?s?n?n, ölçek puanlar?ndaki toplam de?i?imin %58.6's?n? aç?klad???n? göstermi?tir. Bu oran, ölçe?in yap?sal olarak güçlü oldu?unu ve ölçmek istedi?i kavram? yeterli düzeyde temsil etti?ini i?aret etmektedir.

Madde yüklerinin incelenmesinde, temel bile?enler analizine göre ölçekteki maddelerin faktör yüklerinin 0.68 ile 0.79 aras?nda de?i?ti?i saptanm??t?r. Bu yüksek faktör yükleri, her bir maddenin ölçülen tek boyutlu yap?ya önemli katk? sa?lad???n? göstermektedir. Ayr?ca, ölçe?in geçerli?ini desteklemek amac?yla e?de?er form geçerlili?i çal??malar? da yap?lm?? ve sonuçlar ölçe?in geçerli bir araç oldu?unu kan?tlam??t?r.

Güvenirlik

ATUDBÖ'nün iç tutarl?l?k **güvenirli?i**, **Cronbach Alfa** katsay?s? ile test edilmi?tir. Bu katsay? 0.855 olarak belirlenmi?tir, bu de?er ölçe?in mükemmel düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Ek olarak, ölçekte yer alan maddelerin madde-toplam korelasyon katsay?lar? 0.55 ile 0.75 aras?nda de?i?mektedir. Bu korelasyon de?erleri, her bir maddenin ölçe?in genel puan?yla güçlü bir ili?ki içinde oldu?unu ve ölçe?in homojen bir yap?ya sahip oldu?unu desteklemektedir. ?ç tutarl?l???n yan? s?ra, test-tekrar test uygulamas? sonuçlar? da ölçe?in zamana kar?? tutarl? ölçümler yapabildi?ini ve güvenirli?inin yüksek oldu?unu kan?tlam??t?r.

Faktör Analizi

Yap?lan **Temel Bile?enler Faktör Analizi**, Ak?ll? Telefon Uygulamas?na Dayal? Ba??ml?l?k Ölçe?i'nin tek boyutlu bir yap? sergiledi?ini ortaya koymu?tur. Bu tek boyutlu yap?, ölçekteki toplam varyans?n %58.6's?n? ba?ar?yla aç?klamaktad?r.

Faktör yüklerinin yüksek olmas? (0.68-0.79 aral???), ölçe?in maddelerinin kuramsal olarak beklenen ba??ml?l?k yap?s?n? güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini göstermektedir. Bu sonuçlar, ölçe?in k?sa olmas?na ra?men yap?sal geçerlili?inin sa?lam oldu?unu ve tek bir ba??ml?l?k skorunun hesaplanmas? için uygun oldu?unu do?rulamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Bireyin kendini de?erlendirmesine dayal? (Self-Report) 6 maddelik ölçek.

Language Available: Türkçe

Population Group: Genel Popülasyon, özellikle ak?ll? telefon kullan?c?lar?.

Age Group: Çal??mada belirtilmemi?tir, ancak genel olarak yeti?kin ve genç yeti?kin popülasyonuna uygulanabilir.

Population Details: Ölçe?in geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas? Türkiye'deki ak?ll? telefon kullan?c?lar? üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Methodology: 6'l? **Likert Ölçe?i** kullan?larak cevaplama yap?lmaktad?r (1: Kesinlikle Kat?lm?yorum, 6: Kesinlikle Kat?l?yorum).

Anahtar Kelimeler

Ak?ll? Telefon Uygulamas?, Ba??ml?l?k, Psikometri, Temel Bile?enler Analizi, Madde Analizi, Test-Tekrar Test, **Cronbach Alfa**.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: enesgokler@gmail.com

Correspondence Address: Mehmet Enes GÖKLER (Sorumlu Yazar)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2019 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Kullan?m izinleri ve ticari ücretlendirme detaylar? için sorumlu yazar Mehmet Enes GÖKLER ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Uyarlama çal??mas?n?n orijinal makalesine ait PDF dosyas? bulunmaktad?r. Orijinal PDF dosyas? ?u adresten indirilebilir: akilli-telefon-uygulamasina-dayali-bagimlilik-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Gökler, M. E., ve Bulut, Y. E. (2019). Ak?ll? Telefon Uygulamas?na Dayal? Ba??ml?l?k O?lc?e?i'nin Tu?rkc?e su?ru?mu?nu?n gec?erlilik ve gu?venilirli?inin de?erlendirilmesi. *Bili?sel Davran??ç? Psikoterapi ve Ara?t?rmalar Dergisi*, *8*(2), 100-106. https://doi.org/10.5455/JCBPR.38288

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan da ula??labilir: ejmanager.com

Ak?ll? Telefon Uygulamas?na Dayal? Ba??ml?l?k Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek toplam 6 maddeden olu?maktad?r. Derecelendirme 6'l? Likert tipindedir (1: kesinlikle kat?lm?yorum, 6: kesinlikle kat?l?yorum).

1. Ak?ll? telefonum hayat?mdaki en o?nemli s?ey.
4. Zamanla, ak?ll? telefonumla daha c?ok vaktimi bos?a harc?yorum.

ARABPSYCHOLOGY.COM